

אוסף של 14 סרטים, שהופקו על-ידי מכוני הקולנוע הבריטי, יוצג החודש בסינמטק של תל-אביב, ירושלים וחיפה, ומי שרוצה להבין מה פירוש המושג "עידוד קולנועי" ימצא בוודאי עניין רב בסרטים אלה.

הכל יודעים שתעשיית הסרטים בכרי-טניה נמצאת במשבר. היא היתה במשבר כזה מאז ומתמיד, אבל לאחרונה מגסים ובצורה די עקבית, להוציא אותה מן היבוץ. אחת הדרכים לכך הם הסרטים של המכוני הבריטי, שבהם השיקול האחד היחיד הוא איכות של המוצר המיועד, ולא הסיכוי המיסחרי שיש לו בשוק.

קולנועי העתיד. לכן, אפשר היה לראות כאן סרטים נסיגניים במלוא מובן המילה, כמו הסרט של פינגאן ובמיוחד דה פולס (92 ביוגרפיות תוך שלוש שעות) המנסים למצוא שפת-ביטוי חדשה לקולנוע. לצידם יש נסיונות קלאסיים יותר, אבל קפדניים מאוד בסיקורם החברתי, כמו יונסטוני של קווין בראונל ואנדרו מולו. הסרט מספר על נסיון להקים חברה שיי תופית באנגליה של קרומול — סיפור אמיתי של כישלון חברתי. קשה להניח, לדוגמה, כי סרט כמו נוטט של הארי ג'ו קומפרד, המוצג כסרט העלילתי הראשון שהושק על-ידי אירים באירלנד, יכול לזכות למכירות-שיא של כרטיסים, אבל ברור המיוחדות, תוך מעקב אחרי אורח-החיים העלוב והסר-התקווה של זוג אירי צעיר, מצביע הסרט על הסיבות לדיכאון הרב השורר באי הירוק, ומביא רבים מיושביו להגר לחופים ירוקים יותר. יש באוסף גם סרט תעודי אחד, לפני ההבנה, שהוצג אצלנו גם בטלוויזיה. סרט נבון המצביע על תפקידם המפוקפק של אמצעי-התיקשורת ביצירת דעת-קהל, כשהוא נוטל כרוגמה את הדרך שבה נמסרה אינפורמציה לציבור, לפני מילחמת העולם השנייה.

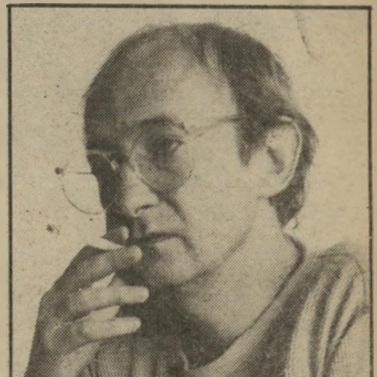
לכאורה, כל הסרטים האלה נוצרו עבור משוגעים לדבר, אנשים המסוגלים להתעלם מן המגבלות הטכניות שהן תוצאה של תקציב מוגבל, ומחפשים בתבונה ובמסירות את הכוונות שמאחרי התמונה. נושא שהוא כידוע שנוא על הקהל הרב, אולם אסור לשכוח שבדרך זו צומחים קולנועני העתיד.

כריסטופר פטיט, שסרטו רדיו פתוח מוצג כאן, זכה בינתיים לייצג את בריטניה בפסטיבל הסרטים של ברלין. בסרט מיסרי חרי ומקובל לגמרי. רוג'ר גרינווי, שעשה את דה פולס, התלוש כלי-כך לכאורה, הציג בוונציה את חוזה לחאייר, שהיה בינתיים ללהיט קופתי (יחסי, כמובן) המכניס כסף רב למכון לבריטי. בקיצור, כך מגדלים דור חדש, לתשומת-לב הנוגעים לדבר בישראל.

סרטים

חרפת הג'ונגל

איני עושה ככוונה סרטים מצויירים. כאשר אני חושב על סרט, אני חושב בראש וראשונה במושגים כלליים של סרט.

בימאי פישה לחזור לפרה-היסטוריה

עלילה, דמויות. אם זה יוצא בסופו של דבר סרט מצוייר, זה מושם שאילו שכרתי שחקנים. הייתי צריך לבנות תיאורות מתאימות לסרטים שעליהם אני חולם, לא

סיפור פיות מודרני

סייבן ספילברג הוא הבימאי המצליח ביותר, מבחינה קופתית, בכל תולדות הקולנוע. סרטי גרפו עד היום כמיליארד דולר, וארבעה מהם תופסים מקום של כבוד בין עשרת הסרטים הקופתיים ביותר בכל הזמנים: מלחמות, מיפגשים מן הסוג השלישי, שודדי התיבה האבודה ולאחרונה — סרטו החדש שכבר השיג את שלושת קודמיו, איטי, או כפי שיקראו לו בארץ, חבר מכוכב אחר. על כן, אין פלא שספילברג מעורר סקרנות של כל עיתוני-הקולנוע בעולם. הגה כמה מן הדברים האופייניים יותר, שאמר לקראת הצגת איטי.

„אני בן 34 אבל שואל את עצמי אם התפתחתי לא נעצרה בגיל 16. אחרת, איני בטוח שהייתי מסוגל לעשות את הסרט הזה. למען האמת, אני מתעניין בהנף החמה ובשקיעה, בילדים המועלים לפי אינסטינקטים ואינם עדיין משועבדים לגיון, וביששים השבים לגיל הילדות. גם בין שני הקצוות האלה אנחנו בעצם ילדים, אבל התבונה אוסרת עלינו לחשוף אמת זאת. במיוחד כשהיא מפקידה בידינו עשרות מיליוני דולרים. החברה מצפה שנהיה אחראים, רציניים, מבוגרים. או אני מעמיד פנים, כי אני יודע שהבנקאים מתבוננים בי.

חלומות ילדות. על הנושא לסרט זה חשבתי מאז הייתי בן 10. גרנו בעיירה ליד אריזונה, שאורותיה המרוחקים היו היחידים יותר מאור הכוכבים. נהגתי לשקוע בהיותי המצאתי לעצמי חבר פרטי משלי, שהגיע מכוכב אחר. בסרט יש שורה אחת, שאותה אומר אחד הרופאים: „לי זאת חכיתי מאז הייתי בן 10. אני מדבר מגרונו של אותו רופא. תמיד רציתי לעשות את הסיפור הזה, אבל עד עכשיו לא חשתי בשל די הצורך כדי לשוב ולהתבונן בילדותי.

אף פעם לא חשבתי שיצורים מן החלל הם עוינים. הם חכמים וקנים ונבונים יותר. איטי נראה בן 10, אבל למעשה הוא כבר בן 100, ובכוכב שממנו הגיע הוא אינו אלא תינוק. כי בהתאם לחלומות שלי, חיים שם המשת אלפים שנה.

ביקשתי לעצב לו דמות שרק אם יכולה לאהוב אותה. אבל בעצם כל אחד מאיתנו היה רוצה שאיטי כזה יהיה לידנו כל הזמן. אני מאמין שבני כדור-הארץ התי-

עייפו קצת מכוח המשיכה של האדמה. היו רוצים לפרוש כנפיים ולצאת למרחב. איטי מסמל אפשרות כזאת. אולי זה נשמע תמים, אבל אני דורש לעצמי את זכות התמימות. אני עשיתי סרט על ועבור הילד הרדום שמתתר בתוך כל אחד ואחד מאיתנו.

שיטת הפשרה. „אחרי הכישלון הקר פתי של 1941, כאשר כל הוליווד קמה נגד הבזבזנות שלי, החלטתי שלא אבזבז יותר את כספם של אחרים כדי לממש דברים שרק אני יכולתי לדמיין לעצמי. ואז גיליתי את היתרונות שיש לשיטת הפשרה. כאשר

סייבן ספילברג וכוכבו איטי חבר פרטי

ביימתי שודדי התיבה האבודה, יכולתי לראות הרשות לעצמי כל מיספר ניצבים שעלה על דעתי, אבל העדפתי להמתין לשעת בין הערביים, ולנצל את הצללים, כדי ליצור רושם של המון גדול, בעזרת מיספר קטן יחסית של משתתפים. איטי עלה קצת פחות מ-11 מיליון דולר, וזה המחיר היממוצע של כל הפקה הוליוודית מלבדת. בחודש מאי הקרוב אתחיל לצלם בהודו את המשך של שודדי התיבה האבודה. ראי אני משתעשע בראיון של סרט המשך לי איטי. אבל איני מוכן עדיין להבטיח מאומה.

כמה שעות אחרי הקרנת-הבכורה של חוליה החסרה, וכאשר נודע לו שהמושחת עימו היא עורכת מדור-קולנוע בעיתון ישראלי, הוא הגיב מייד „אני יודע שב-ישראל הפיצו רע מאוד את הסרט הראשון שלי, טרוון. הכניסו אותו לביית-קולנוע הציג קודם לכן סרטים פורנוגרפיים, הרגידו אותו אחרי שבוע, והוא הוא צדק. הסרט עבר כהרף עין בקולנוע 17 המנות,

דרקון בפעודה ב„חוליה חסרה“ — כדי למצוא בטיס לסאטירה

בגילגול שבו התקרא אורדן, ועוד טרם הספיק הקהל לגלות במה המדובר, ירד מן המסכים. הביקורות, במקום להקדים את הסרט, כפי שקורה ברוב המקרים, הופיעו אחרי שהצגתו נפסקה, ולכן חלק גדול מן השבחים הומטרו לחלל ריק.

דבקר בישראל. אמנם מאז חזר הסרט והוקרן מפעם לפעם בסינמטקים, בדרכי כלל בהצלחה גדולה, אולם עכשיו החליט מי שהחליט, כי הגיע הזמן לתת לו הזדמנות מחודשת והוא יוצג החל מן השבוע הבא שוב. ופישה, שנראה מטרד מאוד מן הנושא, יוכל לבוא על סיפוקו. כאשר יבוא לבקר בישראל, כפי שמקוים, יחד עם החוליה החסרה, יגלה שידועים כבר מי הוא ומה מעשיו.

אבל בכל זאת, קצת הכנה לא תזיק. פיי שה היה מעין ילד-סלא — כבר בגיל 18 הופיעו הקאריקטורות שלו בכמה מן העיתונים הבלטים בבלגיה, בצרפת וב-הולנד, ובתוך זמן קצר עברו את האוקיינוס לארצות-הברית. „למען האמת, רציתי להיות שחקן-קולנוע, אבל מאחר שתעשיית הקולנוע בבלגיה היא פחות ממפוארת, חששתי שצפוי לי עתיד מפוקפק, במשך זמן-מה שלחתי ידי במוסיקה. אבל זה לא סיפק אותי, ורק אז פניתי לציור.“

כבר מן הרגע הראשון, ברור היה שפישה אינו סתם מאייר, אלא ברנש בעל תעוזה רבה, ברעיונותיו, שאינו חושש ל-